

SKANSKA

Samrådsunderlag

Samråd inför ansökan om ändringstillstånd för täktverksamheten
m.m. på fastigheten Börstorp 6:4 i Mariestads kommun

Gunnar Helander och Oskar Karlsson

2025-04-23

Samrådsunderlag

Samråd inför ansökan om ändringstillstånd för tåktverksamheten
m.m. på fastigheten Börstorp 6:4 i Mariestads kommun

Bolag

Skanska Industrial Solutions AB

Projekt

Jättabergen

Kontaktpersoner

Gunnar Helander

Projektutvecklare

Tfn: 010 449 32 45

E-post: gunnar.helander@skanska.se

1	INLEDNING	4
1.1	SAKEN.....	4
1.2	BAKGRUND OCH BEHOVET AV ÄNDRING	4
1.3	GÄLLANDE TILLSTÅND.....	4
1.4	ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	4
1.5	LOKALISERING	5
2	VERKSAMHETSBESKRIVNING	5
2.1	OMFATTNING	5
2.2	TÄKTVERKSAMHET	6
2.3	MOTTAGNING, ÅTERVINNING OCH ANVÄNDNING AV AVFALL FÖR ANLÄGGNINGSÄNDAMÅL.....	6
2.4	SEVESOVERKSAMHET.....	7
2.5	MASKINPARK	7
2.6	KEMIKALIE- OCH AVFALLSHANTERING	7
2.7	ARBETSTIDER	8
2.8	BYGGNADER	8
2.9	TRANSPORTER.....	8
2.10	EFTERBEHANDLING.....	8
3	OMRÅDESBESKRIVNING.....	9
3.1	PLANFÖRHÅLLANDEN.....	9
3.2	GEOLOGI	9
3.3	HYDROLOGI OCH GEOHYDROLOGI	9
3.4	NATURMILJÖ	10
3.5	KULTURMILJÖ	10
3.6	BOSTADSBEBYGGELSE	10
3.7	RIKSINTRESSEN	11
3.8	ÖVRIGA INTRESSEN.....	11
4	FÖRUTSEDD MILJÖPÅVERKAN	11
4.1	BULLER	11
4.2	VIBRATIONER OCH LUFTSTÖTVÅG.....	12
4.3	UTSLÄPP TILL LUFT.....	12
4.4	UTSLÄPP TILL MARK OCH VATTEN	13
4.5	TRANSPORTER.....	14
4.6	MILJÖEFFEKTER TILL FÖLJD AV YTTRE HÄNDELSER.....	14
5	BEDÖMNING I FRÅGA OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	14
5.1	UTMÄRKANDE EGENSKAPER	15
5.2	LOKALISERING	15
5.3	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	16
6	FÖRSLAG TILL INNEHÅLL I MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	16
7	SAMRÅDS- OCH PRÖVNINGSPROCESSEN	17
7.1	ALLMÄN INFORMATION	17
7.2	SAMRÅD FÖR PLANERAD VERKSAMHET	18

1 Inledning

1.1 Saken

Skanska Industrial Solutions AB (Skanska) avser att ansöka om ändring av gällande tillstånd, för verksamheten på fastigheten Börstorp 6:4 i Mariestads kommun. Ändringen avser en utökning av den årliga maximala uttagsmängden av berg.

Detta dokument utgör samrådsunderlag inför ansökan om ändringstillstånd enligt miljöbalken (MB). Syftet med samrådet är att Skanska som verksamhetsutövare ska undersöka om planerad verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Vidare syftar samrådet även till att avgränsa innehåll och utformning av den miljökonsekvensbeskrivningen som ska bifogas ansökan. Uppgifterna från samrådet kommer sedan ligga till grund för Länsstyrelsens beslut om den planerade ändringen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

1.2 Bakgrund och behovet av ändring

Skanska har idag tillstånd till att bedriva täktverksamhet m.m. i Jättabergen fram till och med 31 mars 2043. Tillståndet medger ett totalt uttag om 7,1 miljoner ton berg med ett maximalt årligt uttag om 300 000 ton berg. På grund av en förhöjd efterfrågan av bergmaterial från bergtäkten kommer de maximala årliga mängderna inte räcka för att tillgodose marknadens behov. Skanska är därför i behov av att utöka den årliga maximala mängden berg som får brytas ut till 500 000 ton. Detta kräver en ändring av gällande tillstånd varför Skanska har för avsikt att ansöka om ett ändringstillstånd.

1.3 Gällande tillstånd

Nuvarande tillstånd för bergtäktsverksamheten meddelades av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län den 27 mars 2013, dnr. 551-21402-2012.

1.4 Administrativa uppgifter

Sökande	Skanska Industrial Solutions AB 112 74 Stockholm
Organisationsnummer	556793-1638
Verksamhetskod - Huvudverksamhet	10.11
Verksamhetskod - Övriga	10.50, 90.110
Produktionschef	Caroline Johansson Tfn: 010 449 04 73 E-post: caroline.johansson@skanska.se
Kontaktperson samråd och ansökan	Gunnar Helander Tfn: 010 449 32 45 E-post: gunnar.helander@skanska.se
Fastigheter som berörs av det planerade verksamhetsområdet	Börstorp 6:4

Fastighetsägare	Emil Olsson Slätte Gård 3 545 91 Töreboda
Kommun	Mariestad
Län	Västra Götalands län
Tillsynsmyndighet	Miljö- och byggnadsnämnden

1.5 Lokalisering

Bergtäkten är belägen mellan vägarna E20 och riksväg 26 ca 2 km sydöst om Enåsa kyrka och ungefär 15 km norr om Mariestad. Området kring täkten utgörs av skogsmark förutom i sydväst där det finns ett större sammanhängande område med jordbruksmark. Sydöst och nordväst om området finns kraftledningar och på lite längre avstånd åt öster en järnväg. Verksamhetens lokalisering framgår av Figur 1.5.1.

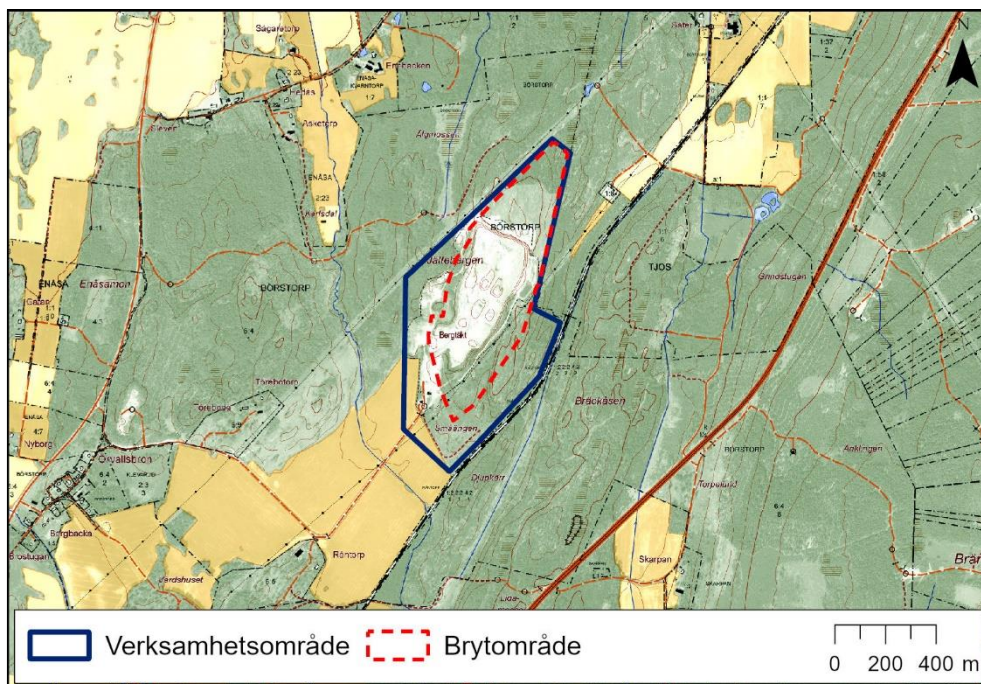

Figur 1.5.1: Verksamhetens lokalisering. (© Metria)

2 Verksamhetsbeskrivning

2.1 Omfattning

Det gällande verksamhetsområdet uppgår till ca 50 ha och brytområdet till drygt 28 ha, Figur 2.1.1. Brytningen sker ner till som lägst nivån +56. Totalt får 7,1 miljoner ton berg brytas ut i täkten. Det årliga uttaget får maximalt uppgå till 300 000 ton. Den planerade verksamheten innebär att det årliga uttaget kommer att öka till 500 000 ton per år.

Figur 2.1.1: Gränserna för verksamhets- och brytområde kommer att vara samma för den ansökta verksamheten som i nu gällande tillstånd. (© Metria)

2.2 Tåktverksamhet

Tåktverksamheten kommer även fortsättningsvis att bedrivas på ett för branschen traditionellt sätt. Brytningen inleds med att en grävmaskin avbanar lösa jordlager ner till bergöverytan. Därefter borrar hål i berget med hjälp av en borrhög. Efter att hålen laddats med sprängmedel sker sprängning av berget. Antalet sprängtillfällen kommer att öka från ungefär 4 till 6 sprängningar per år vid en ökning av det maximala årliga uttaget. Antalet sprängtillfällen per år kan dock variera något beroende på att det kan råda olika förutsättningar för lossställning inom samma bergtåkt. Normalt kommer ca 20-30 ton sprängmedel att användas vid varje sprängtillfälle. Mängden kan dock variera beroende på t.ex. om det behöver ske särskilda anpassningar vid vissa delar i tåkten. Efter att berget sprängts ut knackas eventuella stenblock som är för stora för att få plats i krossen sönder i mindre delar. Arbetet utförs med en hydraulhammare, även kallad skutknack. Det utsprängda materialet krossas och sorteras sedan i flera olika steg i en mobilkross till olika produkter som läggs i upplag i väntan på transport till kund. All brytning kommer ske inom det för tåkten angivna brytningsområdet medan upplag av färdiga krossprodukter även kan komma att ligga utanför, dock inom verksamhetsområdet.

Förutom ett ökat antal sprängtillfällen kommer den planerade verksamheten innebära en proportionell ökning av driften av krossar och övriga maskiner.

2.3 Mottagning, återvinning och användning av avfall för anläggningsändamål

Mottagning och återvinning av externa massor i form av asfalt, tegel, betong samt jord- och schaktmassor kommer att ske i en omfattning upp till maximalt 100 000 ton per år, högst 50 000 ton får finnas på anläggningen vid ett och samma tillfälle. Endast betong, tegel och asfalt (utan stenkolsstära) och rena jord- och schaktmassor får tas emot. Innan några massor tas emot vid anläggningen sker en mottagningskontroll. Tyngdpunkten ligger på den förebyggande kontrollen

för att undvika att förorenade massor tas emot. Det sker dock även en kontroll av materialet när det tas emot vid anläggningen. De mottagna massorna sorteras eller krossas sedan till nya produkter som kan återvinnas.

Den planerade verksamheten kommer inte att medföra någon förändring i återvinningsverksamheten jämfört med i nuläget.

2.4 Sevesoverksamhet

Vid den aktuella bergtäktsverksamheten kommer sprängningsarbeten att genomföras där den sammanlagda sprängämnesmängden, vid ett och samma tillfälle, överstiger 10 ton. Eftersom sprängämnesmängden överstiger 10 ton klassas täktverksamheten som en så kallad "Sevesoverksamhet", d.v.s. en verksamhet som omfattas av bestämmelserna i Lag (1998:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor.

Ett reviderat handlingsprogram lämnades in till Länsstyrelsen den 2021-05-07 och har inte föranlett någon åtgärd från Länsstyrelsens sida.

Planerad ändring av verksamheten bedöms inte medföra någon förändrad risk kopplat till Sevesoverksamheten. En uppdatering av handlingsprogrammet kommer att lämnas i samband med ansökan om ändringstillstånd.

2.5 Maskinpark

Den planerade ändringen medför inga förändringar avseende den maskinpark som används för att utvinna bergmaterialet. Inom verksamheten används maskinutrustning i form av:

- Borrmaskin för loss hållning av berget
- Krossanläggning i form av förkross, efterkross och finkross
- Sikt-/sorteringsanläggning
- Hjullastare för lastarbeten
- Dumprar för interna transporter av material
- Grävmaskin för bl.a. matning, undanbärning, lastning av material och i samband med avbaningsarbeten

Skanska kommer att använda mobil utrustning vid brytningen av berg.

2.6 Kemikalie- och avfallshantering

Kemikalier och farligt avfall förvaras i enlighet med det villkor som reglerar kemikalier och avfall. Sprängämnen förvaras inte inom verksamhetsområdet utan transporteras direkt till täkten vid dag för sprängning.

De kemikalier vilka används i verksamheten är avstämda mot en kemikaliedatabas som används inom Skanska. Detta är ett viktigt hjälpmedel för att enbart godkända kemikalier ska användas och för att hanteringen ska ske på ett korrekt vis.

Den ansökta ändringen medför ingen förändring avseende de kemikalier som används eller hur de hanteras.

2.7 Arbetstider

Den ansökta ändringen medför ingen förändring avseende arbetstiden. Verksamheten kommer att bedrivas under samma tider som i nu gällande tillstånd och innebär inga ändrade arbetstider.

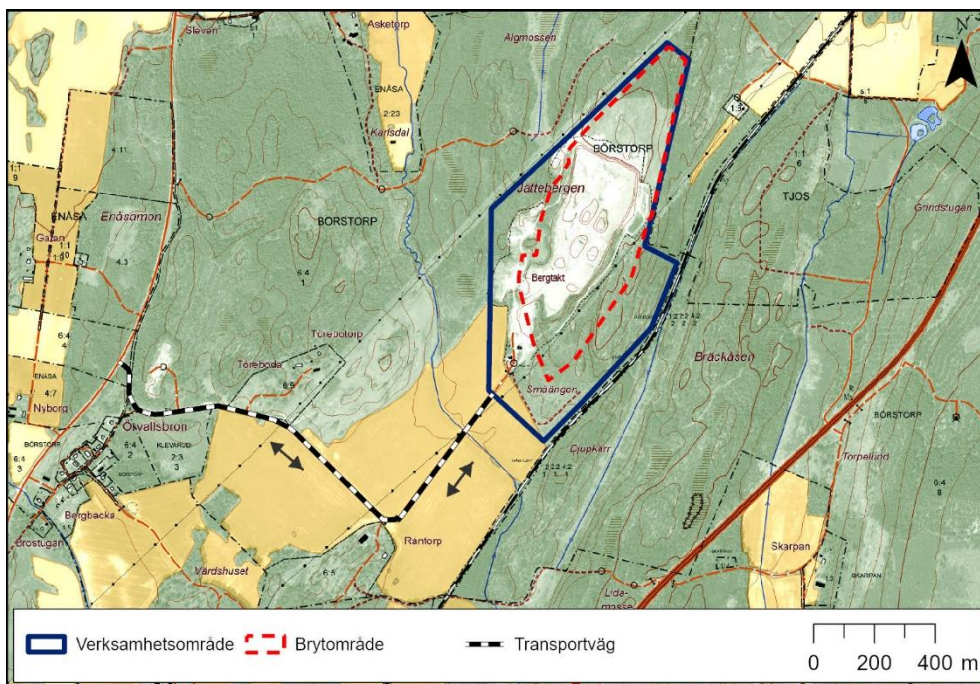
2.8 Byggnader

Inom verksamhetsområdet finns byggnader i form av kontor och verkstad. Den ansökta ändringen innebär inte att några nya byggnader tillkommer eller att befintliga byggnader ändras.

2.9 Transporter

Den ansökta ändringen kommer att medföra en ökning av det årliga maximala uttaget. Som följd av detta kommer antalet transporter till och från verksamheten att öka. De lastbilar som vanligtvis används för transporterna har en lastkapacitet som i genomsnitt ligger på knappt 30 ton. Vid en maximal årlig produktion om 500 000 ton bergmaterial och 220 arbetsdagar per år beräknas antalet fordonsrörelser (in- eller uttransport) uppgå till 170 per dag. Vid ett maximalt årligt uttag på 300 000 ton per år enligt nu gällande tillstånd kommer ca 100 fordonsrörelser per dag att genereras. Den planerade ändringen av verksamheten kommer således resultera i en ökning av antalet fordonsrörelser från ca 100 till 170 stycken per dag.

Den ansökta ändringen innebär ingen förändring av interna transportvägar eller befintlig in- och utfartsväg, Figur 2.9.1. Transportvägen ansluter sedan till väg 26.

Figur 2.9.1: Transportväg till och från verksamheten.

2.10 Efterbehandling

Efter avslutad verksamhet kommer tåkten att efterbehandlas. Detta kommer att ske genom att brytfronter släntas av och till viss del förses med vegetation. Kvarvarande upplag tas bort och täktbotten lämnas på en nivå om ca +56. Den planerade verksamheten medför ingen förändring

i hur bergtäkten kommer att efterbehandlas efter att verksamheten upphört. Efterbehandlingen kan dock aktualiseras något snabbare i och med att utvinningstakten ökar jämfört med nuläget.

3 Områdesbeskrivning

3.1 Planförhållanden

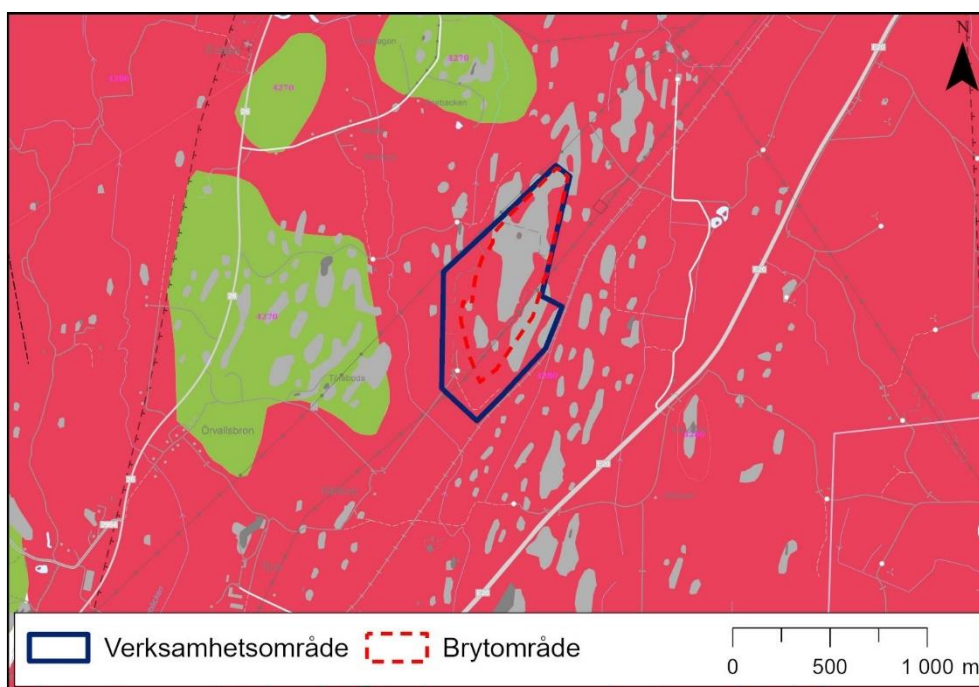
Platsen för bergtäktsverksamheten pekas ut som "Jord- och skogsbruksområde" i Mariestads kommuns översiktsplan – Översiktsplan 2030, antagen av kommunfullmäktige 11 juni 2018.

Bergtäkten eller dess närområde omfattas inte av några detaljplaner.

3.2 Geologi

Berggrunden i området norr om Mariestad ligger i ett gränsområde där det förekommer stora granitmassiv tillhörande det Transskandinaviska Granit-Porfyrbältet. Dessa bergarter är i sina granitiska former grovkristallina med stora fältspatögon. Såväl nordost som sydväst om området finns bergarter som tillhör bergslagens berggrund med stor variation i sammansättning och bildningssätt.

Berggrunden inom täktområdet utgörs av granitiska bergarter med små variationer inom täktområdet. Berget är av relativt god kvalitet och materialet är väl lämpat för väg- och anläggningsmaterial samt till asfalt och betong.

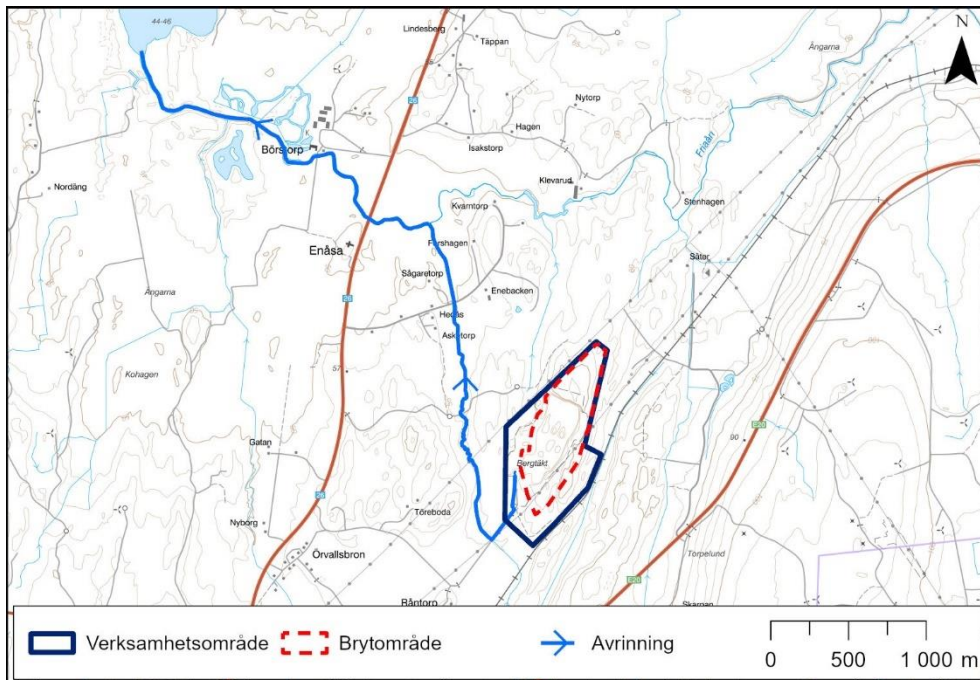

Figur 3.2.1: Utdrag ur SGUs berggrundskarta. Bergarten i täkten utgörs av graniter. Gråmarkerade områden är hållar där berget går i dagen. (© SGU)

3.3 Hydrologi och geohydrologi

Det vatten som avrinner från verksamhetsområdet samlas upp och renas i anläggningens sedimentationsdammar innan det sedan släpps ut i ett dike vilket rinner söderut i ca 400 m.

Därifrån rinner vattnet in i en bäck som avvattnas norrut och som efter ca 2 km mynnar ut i Friaån som i sin tur når Värnen ca 2,5 km längre nedströms. Vattnet avrinning efter tåkten framgår av Figur 3.3.1. Den planerade verksamheten kommer inte att innebära någon förändring i jämförelse med nuvarande verksamhet.

Figur 3.3.1: Avrinning av det vatten som släpps ut från verksamheten. (© Lantmäteriet)

3.4 Naturmiljö

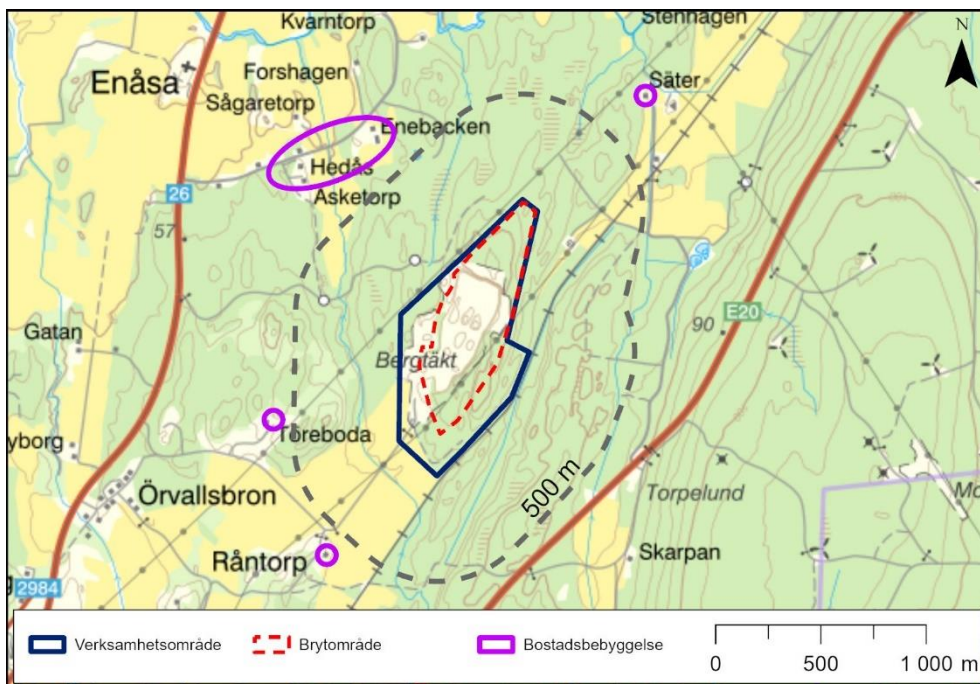
Nordväst om bergtåkten har Skogsstyrelsen identifierat ett sumpskogsområde som sträcker sig ca 600 m i nord-sydlig riktning längs med ett mindre vattendrag. En liten bit av områdets södra del sträcker sig in i verksamhetsområdet, brytområdet berörs dock inte. I övrigt finns inga kända dokumenterade naturvärden inom verksamhetsområdet som till största del är påverkat av den nuvarande verksamheten.

3.5 Kulturmiljö

I verksamhetsområdets södra del, utanför brytområdet, finns en övrig kulturhistorisk lämning i form av en torplämning. Utöver detta finns inga fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar i inom verksamhetsområdet.

3.6 Bostadsbebyggelse

Den närmaste bostadsbebyggelsen är belägen drygt 600 m väster om tåkten, Figur 3.6.1. I nordväst, nordöst och sydväst finns ytterligare bostäder på ett avstånd av ungefär 700 m. Bebyggelsen utgörs av enstaka bostadshus.

Figur 3.6.1: Närliggande bostäder. (© Lantmäteriet)

3.7 Riksintressen

Verksamheten ligger i utkanten av ett riksintresse i form av ett påverkansområde, MSA-område, kopplat till Försvarsmaktens verksamhet i Karlsborg. I övrigt finns inga andra riksintressen i området.

3.8 Övriga intressen

Nedströms bergtäkten finns ett markavvattningsföretag, Tjos dikningsföretag av år 1950.

4 Förutsedd miljöpåverkan

Vid all täktverksamhet sker en påverkan inom verksamhetsområdet. Utöver detta sker även en påverkan på den omkringliggande omgivningen både direkt och indirekt av verksamheten. Generellt är omgivningspåverkan från täktverksamheter är väl känd och för den aktuella verksamheten finns ett antal villkor i gällande tillstånd som ska följas.

Planerad verksamhet innebär en ändring av den nu pågående verksamheten genom att den årliga maximala mängden berg utökas. Utöver detta kommer verksamheten bedrivas inom ramen för gällande tillstånd och befintliga villkor.

I avsnitten nedan redogör Skanska för den förutsedda miljöpåverkan som uppkommer till följd av den ansökta ändringen.

4.1 Buller

Buller från verksamheten uppkommer framför allt vid arbetsmomenten borrhning, skutknackning och krossning. Även andra delar av verksamheten som till exempel avbaningsarbeten, lastning och transporter genererar buller, dock oftast i lägre nivåer.

Den planerade verksamheten innebär att den årliga produktionen kommer att utökas. Detta innebär en motsvarande utökning av den tid då maskinparken kommer att vara igång. Utöver detta förväntas ändringen inte innebära någon skillnad vad avser ljudnivåer och bedöms inte innebära någon ytterligare effekt i omgivningen till följd av bullerpåverkan. Produktionen kommer kunna ske inom ramen för de arbetstider som föreskrivits i gällande tillstånd. Den planerade ändringen bedöms leda till att tiden då buller genereras från verksamheten ökar. Bullernivåerna från verksamheten kommer dock inte att öka.

4.2 Vibrationer och luftstöt våg

Markvibrationer och luftstöt vågor uppkommer till följd av sprängningsarbeten. Luftstöt vågen kan tillfälligt uppfattas negativt och vid extrema fall få negativa konsekvenser på omgivningen. Vibrationerna kan även de uppfattas negativt, inte minst om människor är oförberedda och kan i extrema fall medföra påverkan på omkringliggande fastigheter.

Gällande begränsningsvärde för vibrationer orsakade av sprängning ska enligt villkor 11 i gällande tillstånd inte överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta svängningshastighet i vertikalled. Värdet anses vara en väl grundad avvägning mellan vad som är en rimlig påverkan, vad flertalet människor uppfattar som komfortvärde och vad som en verksamhetsutövare ska tåla vid bedrivande av sin verksamhet. Den tekniska skaderisken för byggnader och anläggningar uppträder först vid betydligt högre svängningar än 4 mm/s. För luftstöt vågor gäller enligt samma villkor begränsningsvärdet om 120 Pascal uttryckt som frifältsvärde.

Skanska utför vibrations- och luftstöt vågsmätningar vid närliggande bostäder, inom ramen för egenkontrollen, i samband med sprängningsarbetena i verksamheten. Vibration och luftstöt våg mäts inom ramen för kontrollprogrammet vid tre närliggande bostadshus. Resultaten av mätningarna visar att gällande begränsningsvärden innehålls med mycket god marginal, Tabell 4.2.1.

Tabell 4.2.1: Mätresultat av vibration och luftstöt våg under perioden 2021-2024.

Mät punkt	MP2		MP3		MP4	
Plats	Enåsa Asketorp 1		Örvallsbro Sörgården 4		Örvallsbro Lyckebo 1	
	Vibration (mm/s)	Luftstöt (Pa)	Vibration (mm/s)	Luftstöt (Pa)	Vibration (mm/s)	Luftstöt (Pa)
2021-09-27	0,92	114	0,17	54	0,28	59,5
2022-08-10	0,88	12	0,06	10	0,14	8
2022-11-08	1,3	98	0,13	18	0,26	21
2023-01-24	1,21	66,5	0,09	12,7	0,17	12,18
2024-01-09	0,83	23	<0,1	9,28	0,1	11,8

I och med att den planerade verksamheten innebär en ökning av den årliga produktionen kan antalet tillfällen då sprängning sker komma att öka. Detta skulle i så fall innebära en ökning av antalet tillfällen då vibrationer och luftstöt våg uppkommer. Alternativt kan mängden berg som loss hålls vid varje sprängning komma att öka. Detta skulle i så fall inte medföra någon skillnad jämfört med nuvarande verksamheten.

4.3 Utsläpp till luft

Verksamheten i tåkten påverkar luften genom avgasutsläpp från den mobila maskinparken samt genom trafik till och från området. Utsläpp från arbetsmaskiner går inte helt att undvika men kan begränsas genom användande av ny teknik, modern utrustning samt miljöklassade bränslen.

Genom att systematiskt eftersträva detta kommer emissioner från maskiner och fordon successivt att bli lägre i takt med teknikutvecklingen.

Luften påverkas även av damning från arbets- och transportytor under torrperioder. Även produktionen i form av borrar, krossning och siktning kan ge upphov till damning. Vid behov kommer dammbekämpning att ske genom bevattnings- av t.ex. arbetsytor, transportband samt att borrarbilen kommer att vara utrustad med dammsugare.

I och med att den planerade ändringen av verksamheten avser en årlig produktionsökning kommer mer bergmaterial att produceras vid anläggningen varje år. Detta kommer kunna leda till större utsläpp till luft i form av avgaser och damm. Med redan vidtagna skyddsåtgärder samt stora avstånd till närboende bedöms ändringen av verksamheten inte ge upphov till ökade olägenheter.

4.4 Utsläpp till mark och vatten

Verksamhetsrelaterade utsläpp till mark och vatten är i huvudsak begränsade till utsläpp av kväve till följd av sprängningsarbeten samt utsläpp av petroleumprodukter vid eventuella läckage eller haveri. Ett visst utsläpp av suspenderat material kan även ske i samband med höga flöden.

Det går inte att undvika utsläpp av kväve i samband med brytning av berg eftersom alla praktiskt användbara sprängämnen är kvävebaserade. Den största delen av kväveutsläppet beror på att det i princip alltid finns små rester av odetonerat sprängmedel kvar i sprängstensmassorna efter en sprängning som sedan följer med det vatten som leds bort i tåktens länshållning. Ett eventuellt utsläpp av petroleumprodukter på marken till följd av läckage eller haveri på maskiner skulle kunna leda till att det länsvatten som samlas upp i tåkten förorenas.

För att förhindra utsläpp av förorenande ämnen i det vatten som lämnar tåktverksamheten passerar allt vatten genom reningsdammar innan det släpps ut. I dammarna sker sedimentering av suspenderat material och rening av kväve. Dammarna har också en oljeavskiljande funktion för att förhindra utsläpp av petroleumprodukter. En sammanställning av analysresultaten från kontrollprogrammets vattenprovtagning av utgående vatten från sedimentationsdammen redovisas i Tabell 4.4.1.

Tabell 4.4.1: Analysresultat från provtagning av utgående vatten mellan åren 2021-2024.

Datum	Nitratkväve (mg/l)	Oljeindex (mg/l)
2021-06-08	1,5	<0,075
2021-09-30	0,95	<0,1
2022-04-27	2,1	<0,1
2022-09-29	0,39	<0,1
2023-06-26	2,1	<0,1
2024-02-19	2,7	<0,1

Resultaten från de senaste årens provtagningar visar på låga halter av kväve och odetekterbara halter av oljeindex. Då planerad ändring av verksamheten utgörs av en utökning av den maximala årsproduktionen ökar som följd av detta även mängden sprängmedel som används per år. Detta kan teoretiskt leda till en ökning av kvävekonzentrationen i utgående vatten. Vanligtvis kompenseras dock detta av en högre omsättning av bergmaterialet vilket innebär en kortare tid för lagerhållning i tåkten. En kortare lagerhållningstid leder i sin tur till att en mindre mängd kväve lakas ut ur bergmaterialet.

4.5 Transporter

Den aktuella verksamheten genererar transporter till olika kunder med de olika ballastprodukter som produceras. Transporterna sker med lastbil och ger upphov till trafik på allmänna och enskilda vägar. Som följd av detta genereras buller och utsläpp av avgaser.

De största miljöriskerna med transporterna är kopplade till olyckor med läckage som följd. Skanska har rutiner och utbildningar för hur denna typ av situationer ska hanteras. Riskerna minskas även genom att miljöklassade bränslen används och att det finns hastighetsbegränsningar och trafikstyrning inom verksamhetsområdet. Det är dock mycket svårt att helt ta bort risken för en trafikolycka eller dess konsekvenser eftersom en sådan risk delvis hör samman med yttre faktorer så som andra fordon och trafikanter.

Den planerade ändringen av verksamheten kommer att medföra ett större årligt uttag av berg och som följd av detta genereras även fler transporter i jämförelse med nuläget.

4.6 Miljöeffekter till följd av yttre händelser

Översvämning, skred och extremt väder är exempel på yttre händelser som eventuellt skulle kunna påverka den aktuella verksamheten på sådant sätt att den kan förorsaka negativa miljöeffekter på omgivningen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har utifrån hydrologisk flödesdata och höjddata tagit fram så kallade översvämningskarteringar som visar de områden och vattendrag som riskerar att översvämmas vid olika flödesscenarion. Inom det område inom vilket den aktuella verksamheten är belägen föreligger, enligt MSB:s kartering, inget översvämningsshot. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har, tillsammans med Statens Geotekniska Institut (SGI) tagit fram en kartvisare som visar var i Sverige det finns förutsättningarna för skred i finkorniga jordarter så som silt och lera. Information om risker för ras och skred finns även tillgängligt via MSB:s kartportal. Den aktuella verksamheten är inte belägen inom något utpekade aktsamhetsområde, det vill säga ett sådant område där det kan föreligga risk för ras eller skred. När det gäller extrema väder är det framförallt åska och blixtnedslag som kan förorsaka negativa miljöeffekter. Skanska genomför inga sprängningsarbeten i samband med åska, inte heller genomförs några förberedande moment så som laddning av borrhål. Genom dessa skyddsåtgärder bedömer Skanska att det inte föreligger någon risk av betydelse vad gällande negativ yttre miljöpåverkan till följd av extremt väder.

I omgivningen finns inga anläggningar eller verksamheter som omfattas av den så kallade Sevesolagstiftningen och som vid en olycka eller haveri skulle kunna påverka säkerheten vid den ansökta verksamheten.

5 Bedömning i fråga om betydande miljö-påverkan

Enligt 8 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska samrådsunderlaget innehålla uppgifter om den bedömning som den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gör i fråga om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas. Vid ändring av verksamheter krävs en undersökning om ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vid undersökning av om ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 23 eller 26 § MB ska hänsyn tas till verksamhetens utmärkande egenskaper, verksamhetens lokalisering, och de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

5.1 Utmärkande egenskaper

Den planerade ändringens utmärkande egenskaper enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966) och som beskrivs i Miljösamverkan Sveriges checklista om stöd för bedömning av betydande miljöpåverkan redovisas i Tabell 5.1.1.

Tabell 5.1.1: Den planerade ändringens utmärkande egenskaper.

Enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Ändringens omfattning och utformning	Ändringen innebär en ökning av den maximala årliga produktionen. Verksamheten kommer i övrigt att kunna bedrivas inom ramen för gällande tillstånd gällande bland annat arbetstider etc.
2. Kumulativa effekter	Det finns inga andra motsvarande verksamheter i närområdet som kan ge upphov till kumulativa effekter.
3. Användning av naturtillgångar och fysisk miljö	Den planerade ändringen innebär ingen ändring jämfört med gällande tillstånd.
4. Avfall som verksamheten ger upphov till	Den planerade ändringen innebär ingen jämfört med gällande tillstånd.
5. Föroreningar och störningar	Den planerade ändringen innebär ingen jämfört med gällande tillstånd.
6. Sannolikheten för allvarliga olyckor	Den planerade ändringen innebär ingen ändring jämfört med gällande tillstånd.
7. Risker för människors hälsa	Den planerade ändringen innebär ingen jämfört med gällande tillstånd.

5.2 Lokalisering

I Tabell 5.2.1 redogörs för ändringen av verksamhetens lokalisering enligt 12 § Miljöbedömningsförordningen.

Tabell 5.2.1: Lokalisering.

Enligt 12 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Pågående eller tillåten markanvändning.	Verksamheten kan bedrivas helt inom nuvarande tillstånd gällande verksamhets- och brytningsområde.
2. Naturresurser som finns i det område som kan antas bli påverkat.	Den planerade verksamheten möjliggör att tillståndsgivet brytningsområde kan nyttjas fullt ut, vilket innebär en god hushållning med naturresurser.
3. Naturresursernas, naturmiljöns och kulturmiljöns tålighet.	Verksamheten kan bedrivas inom gällande och samma verksamhets- och brytningsområde och inom ramen för gällande villkor. Pågående verksamhet har bedömts vara tillåtlig. Verksamheten ligger i ett glesbebyggt område. Inga naturreservat, kulturmiljöintressen samt övriga skyddade områden eller friluftsintressen

	berörs. Den planerade verksamheten innebär heller ingen ytterligare påverkan avseende på närliggande ytvattenförekomster.
--	---

5.3 Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper

I Tabell 5.3.1. redogörs för miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper enligt 13 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Tabell 5.3.1: Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Enligt 13 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Effekternas, storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet.	Ändringens samlade miljöeffekt utifrån storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet bedöms jämförbar eller något större än nuläget och bedöms därför som begränsad.
2. Sannolikheten för att effekterna uppkommer, hur de uppkommer, vilken varaktighet eller frekvens de har och hur reversibla de är.	Inga ytterligare effekter bedöms jämfört med redan tillståndsgiven verksamhet.
3. Hur gränsöverskridande effekterna är	Planerad ändrings miljöeffekter påverkar inte annat land.
4. Effekternas kumulativa verkan tillsammans med effekterna av andra verksamheter som bedrivs	Inga andra liknande verksamheter ligger i närområdet. Inga kumulativa effekter bedöms därför uppkomma till följd av ändringen.
5. Möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt vis.	Nuvarande skyddsåtgärder kommer att begränsa effekterna på även den planerade ändringen. Ytterligare åtgärder bedöms inte behövas.

5.4 Sammanfattande bedömning

Skanska bedömer sammantaget att den planerade ändringarna kan bedrivas inom ramen för gällande villkor och utan risk för betydande miljöpåverkan jämfört med den idag pågående och redan tillståndsgivna verksamheten, med hänsyn taget till de kriterier som anges i 10-13 §§ i Miljöbedömningsförordningen. Med planerad ändring kan verksamheten bidra till att försörjningen av det lokala behovet av ballastmaterial för bygget av exempelvis samhällsviktig infrastruktur. Mot bakgrund av ovan bedömer Skanska att planerad ändring av verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

6 Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivning

Om Länsstyrelsen, efter genomfört samråd, beslutar att den ansökta ändringen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska, i enlighet med 6 kap. 47 § miljöbalken, att ta fram ett förenklat underlag. I det fall Länsstyrelsen beslutar att den ansökta ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska att göra en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 28 § miljöbalken.

Nedan redovisas vilka miljöaspekter som i nuläget har bedömts kunna påverkas av planerad ändring av verksamheten och som särskilt kommer att belysas i MKB:n.

- utsläpp till vatten
- transporter och utsläpp till luft
- buller
- vibrationer och luftstöt våg
- naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv
- risk och säkerhet
- resursförbrukning
- avfallshantering

Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning som även berör en verksamhet som avses i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor är också att identifiera och bedöma faktorer i verksamhetens omgivning som kan påverka säkerheten hos denna. Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås också innehålla en beskrivning av de skyddsåtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs.

7 Samråds- och prövningsprocessen

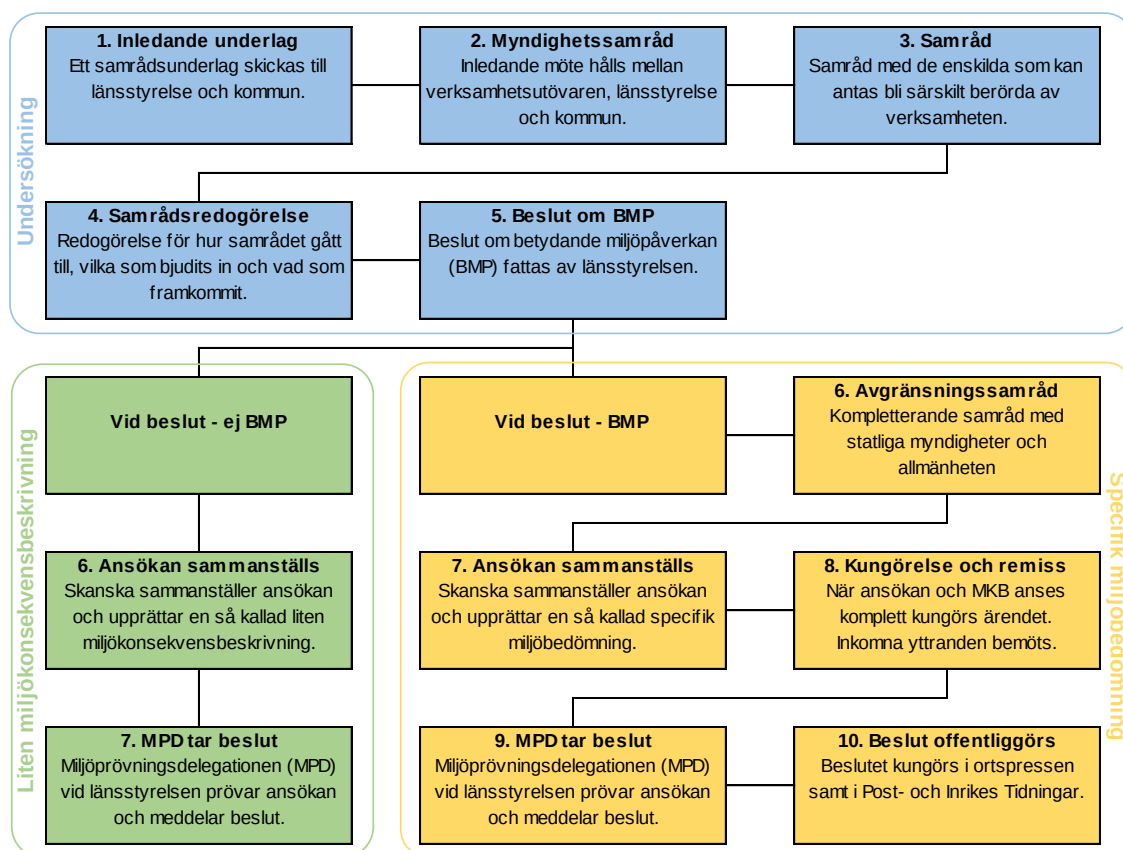
7.1 Allmän information

Processen att söka tillstånd inleds alltid med samråd med myndigheter, enskilda som kan antas bli särskild berörda och, beroende på verksamhetens omfattning, ibland även med en så kallad utökad krets. Det är den som söker tillstånd som ska genomföra samrådet på ett sätt som uppfyller lagens krav. I Figur 7.1.1 visas ett översiktligt schema över tillståndsprövningsprocessen. Syftet med samrådet är att i ett tidigt skede informera om vad som planeras, att besvara eventuella frågor samt att inhämta relevant information och synpunkter från myndigheter och de som berörs av verksamheten. Samrådet ska även möjliggöra en avgränsning av vilka frågor som behöver belysas i den miljökonsekvensbeskrivning som ska lämnas in med tillståndsansökan. Inför samrådet tas ett skriftligt samrådsunderlag fram som översiktligt beskriver den planerade verksamheten och den miljöpåverkan som förutses.

Samråd ska alltid hållas med Länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten. Även enskilda som kan bli särskild berörda tillhör alltid samrådsgruppen. Samrådet sker ofta genom ett adresserat utskick. Alternativt kan information om den planerade verksamheten även finnas tillgängligt på verksamhetsutövarens webbplats. Ibland hålls även ett informationsmöte dit berörda bjuds in.

Om verksamheten bedöms ha en betydande miljöpåverkan ska samråd även ske med en utökad krets, som består av statliga myndigheter, kommuner, allmänhet och organisationer som kan antas bli berörda. Detta samråd sker främst via brev eller e-post. Allmänheten informeras genom en annons i ortstidningarna.

Den som söker tillstånd redovisar sedan hur samråden har genomförts och med vilka i en samrådsredogörelse, som ska bifogas till ansökan. Även de synpunkter och upplysningar som kommit in under hela samrådet ska redovisas i samrådsredogörelsen.

Figur 7.1.1: Schematisk bild över prövningsprocessen. Den röda pilen visar var i processen det aktuella projektet befinner sig.

När aktuella utredningar tagits fram eller eventuellt uppdaterats utifrån i samrådet inkomna synpunkter sammanställs en ansökningshandling med tillhörande teknisk beskrivning, miljökonsekvensbeskrivning samt utredningar.

Ansökan lämnas till prövningsmyndigheten, antingen en Miljöprövningsdelegation vid en länsstyrelse eller en Mark- och Miljödomstol. Prövningsmyndigheten avgör om ansökningshandlingarna behöver kompletteras och begär sedan in dessa handlingar. Därefter kungörs ansökan i dagspressen och allmänheten ges tillfälle att yttra sig över ansökan. Prövningsmyndigheten fattar sedan beslut i ärendet varefter det kungörs. De flesta beslut kan överklagas till en högre rättsinstans i enlighet med vad framgår av prövningsmyndighetens beslut.

7.2 Samråd för planerad verksamhet

I enlighet med 6 kap Miljöbalken ska verksamhetsutövaren samråda med berörda innan tillståndsansökan lämnas in till prövningsmyndigheten. Planerad ändring av täktverksamheten medför enligt 3§ andra stycket förordning om miljökonsekvensbeskrivning (1998:905) inte per automatik betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen ska i ett separat beslut avgöra om ändringen medför betydande miljöpåverkan enligt kriterierna som finns angivna i bilaga 2 i samma förordning.

Skanska har i det aktuella fallet valt att genomföra undersökningssamrådet så att det uppfyller kraven på ett så kallat avgränsningssamråd (6 kap 24 § miljöbalken). Avgränsningssamrådet samordnas alltså med undersökningssamrådet. Det innebär att de aktuella

Samrådshandlingarna innehåller mer uppgifter samt att Skanska utöver Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och enskilda samtidigt samråder med allmänheten samt de övriga statliga myndigheter och de kommuner som kan antas bli berörda av verksamheten. Om Länsstyrelsen, efter genomfört samråd, beslutar att den ansökta ändringen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska, i enlighet med 6 kap. 47 § miljöbalken, att ta fram ett förenklat underlag. I det fall Länsstyrelsen beslutar att den ansökta ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska att göra en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 28 § miljöbalken.

Eftersom verksamheten även omfattas av bestämmelserna i Lag (1998:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor sker genom detta utskick även samråd enligt 13§ i ovan nämnda lag.

Bolaget har för avsikt att samråda med ägare till fastigheter inom ca 1 km från gränsen till planerat verksamhetsområde genom utskick av samrådsunderlag. Information om den planerade verksamheten kommer även kungöras i dagspressen för att delge allmänheten om den planerade verksamheten.

Bolaget har även för avsikt att skriftligen samråda med följande myndigheter och organisationer:

Myndigheter

- Mariestads kommun
- Naturvårdsverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Sveriges geologiska undersökning
- Skogsstyrelsen
- Trafikverket
- Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap
- Räddningstjänsten Östra Skaraborg

Samrådsprocessen kommer bedöms ske under våren 2025. En samrådsredogörelse kommer att lämnas in till Länsstyrelsen efter genomfört samråd. Skanska avser sedan att lämna in ansökan om ändringstillstånd under 2025.